

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca végén a (Máriaffy-ház) hová a lap szellemi részét illető közlemények ezüzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 8 korona

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vásár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centimetrenyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyitlitérő cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Király-napok.

Egész Magyarország, faj és felekezet külsőség nélkül szentel minden évben egy-egy napot arra, hogy a nemzet első és a most uralkodó koronás király iránt is kifejezést adjon egyik-kel szemben a kegyeletes megemlékezésnek, a másikkal szemben a tisztelet és a ragaszkodás érzelmeinek.

Az a történelmi mult, melyek viszszanyulnak Szent-István királyunkig és az a történelmi jelen, a melyet ma élünk, annyira emlékeztet mozzanatok, hogy azoknak felelevenítése erkölcsi kötelessége minden olyan nemzetnek, a mely a multak hagyományait megbecsülni és a jelent érdeme szerint méltányolni tudja és akarja.

A kegyelet, a hála és a ragaszkodás a magyarban mindenha kiválóan ki volt fejlődve.

Mindig hűen igyekezett megőrizni és nemzedékekről nemzedékekre átörökíteni a történelmi mult hagyományait iránti tiszteletet és épen ebből kifolyólag a jelenben is mindig megbecsülte azokat a férfiakat, a kik a nemzet történetét a nemzet javára előbbre vitték.

Hogy mivel tartozik a nemzet első királyának, az utóbb szentté avatott Istvánnak, arról a magyar nemzet történelmének fényes lapjai tesznek tanulságot.

Az a szent jobb, melyet a nagykirály emlékére szentelt napon évről-évre ünnepi körmenetben hordoznak meg a nemzet előtt, intelem nekünk arra, hogy ez a nagy, ez a szent életű király vetette meg alapját az alkotmányos Magyarországnak és az a szent jobb — melynek egy ország jár csodájára — nemcsak a nagy király életében művelt csodákat, hanem még ma is — annyi idők multán — csodákat művel csodákat, hanem még ma is — annyi idők multán — csodákat művel, mert hiszen egy észrebe, egy hitbe forrasztja össze a magyart, mely arra képesít, hogy átörökítve a történelmi nagyságok emlékét — megörösdjünk abban a hitben, hogy Magyarország nagy hivatást töltött be a történelmi multban és nagy hivatás vár rá a jövőben.

Szent Istvánról már nem is kell ismételtnünk, hogy ő vetette meg alapjait az alkotmányos alapon berendezkedett Magyarországnak.

Minden magyar tudja, mit birtunk mi Szent Istvánban, valamint azt is

tudja, hogy mivel tartozunk mi jelenleg uralkodó királyunknak.

Véletlen dolog ugyan, de talán még is csak van valami észlatosság abban, hogy ennek a két királynak alig egy napi időközben szentel ünnepet a halás nemzet.

Augusztus 18-án ünnepi Ferencz Józsefet, 20-án pedig Szent Istvánt. Majdnem összeesik a két ünnep, mintha csak azt példázta, hogy régi történelmünk egyik legnagyobb alakja és a jelen idők egyik koronás nagysága e képen kerülnek egymás mellé a nemzet ünnepén. Ez a két nagyság nemcsak véletlenül kerül egymás közelségébe.

A mult és a jelen ilyen összetetlálkozásában — úgy véljük — bizonyos intelem foglaltatik arra nézve, hogy a magyar, mikor a multat ünnepeli, s a történelmi mult egyik — minden időkre nagy alakja emlékének áldoz, ugyanakkor a jelenkor egyik nagysága előtt is meg kell hódolnia és együtt ünnepelnie meg a multat a jelennek.

Szent István az alkotmányos állam alapvető munkáját végezte, Ferencz József az államfenntartás és az alkotmányos élet kifejtésének munkáját teljesíti.

Az egyik megvetette az alapot és berendezte az alkotmányos magyar államot; a másik fenntartani igyekszik az államot abban a berendezkedésben, hanem a maga szigorúan alkotmányos érzékével hűen — örökdi a felett, hogy a mű, melyet Szent István megkezdett az általa meghonosított szellemben folytatassék és épüljön fel rajta az alkotmányos, a modern és a boldog Magyarország.

Mikor tehát a magyar tegnapi országszerte ünnepelte a most uralkodó királyt, és a mikor holnap ünnepet szentel az első királynak, csak arról tesz tanulságot, hogy azokat a férfiakat, a kik a nemzet javán munkálnak, nemcsak életében becsüli meg, hanem fenntartani és ápolni igyekszik a halottak emlékét is minden idő-kön át.

A méltóságos urak.

Aabból az alkalomból, hogy a főrendiházban a hírheot 16-ik ciklik minden felszólalás nélkül ment keresztül, az „Ellenzék”

pár nap előtt érdeme szerint megelékszétet a Méltóságos főrendeket, velük foglalkozik ma több vidéki újság is. Az A. és V. többek között így ír.

Ugyan mikor használt a nemzetnek? Soha. Ez az intézmény vagy közömbös volt és hatástalan, mint a szentelt víz, vagy ártott az ország javának. Régi jogállásában és megfejtett új állapotban egyaránt teher és súly a nemzet testén, élet nélkül való szervezet, működésében nincsen pezsgés és fogékonysággal nem bír azon törekvések iránt, melyek a nemzet fiát lelkesítik. Mágusok, hivatalnokok, papok és a kormány híveinek gyülekezete a főrendiház, mely hivatva volna lelkes és gondos munkássággal a törvényhozás aktusához járulni.

Gyönyörűséges alakzatában mutatkozott be ismét legutóbbi ülésében. Sok számos javaslat között tárgyalásra volt kitérve az is, mely a bűnvádi perrendtartást az életbe lépteti. Fontos javaslat nemcsak azért, mert a bűnvádi perrendtartás az egyéni szabadság kérdését érinti, hanem különösen nagy jelentőségűvé vált azon merénylet miatt, melyet általa a 16-dik paragrafus megalkotásával a saját szabadsága ellen elkövetni akartak.

A képviselőház szokatlanul hosszú ideig vitázott a javaslaton. A nemzet visszafajított lélekzettel lesle a szörnyű harcot, melyet ellenzik és kormány vitak egymással, ez támadván, az védvén a közszabadságot. Végre megegyeztek.

A javaslat átkerült a dolgok rendje és módja szerint a főrendiházhoz. Ez pedig tárgyalta néhány perc alatt. Valóságban csak felolvasták, mert felszólalás alig volt és nem akadt főrend, ki méltóságos száját a 16-dik szakasz megvitatásához felnyitotta volna.

Egyetlen lépést sem tett még a nemzet érdekében a főrendiház. Mielőtt újja szerveztek: más nemzet fiainak, idegeneknek engedett beszólást az ország dolgaiba.

Képviselte a retrográd irányt, ellenese volt minden szabadelvű intézménynek, meg-husítottta az ország által óhajtott liberális javaslatokat.

Majd új öltözetet húzott rá, megrendszabályozta Tisza Kálmán a saját intencziói szerint. Így lett a kormány szolgájává, így alakult át akként, hogy minden kormány hű engedelme legyen. A képviselőház után, hol egy kötelességtudó ellenzik szigorú bírálat alá veszi a kormány cselekedeteit, valóságos oázisa a minisztereknek a főrendiház, hol nem kell félni, nem kell felelgetni, magyarázni, még csak erőszakoskodni sem, mert a főrendiház óriási többsége szavaz, a mint a kormány parancsolja.

Ha valamelyik sziklaóriásnak kedve kerelkedett volna hirtelen csak negyedakkora utat tenni helyéből, mint a gorbói, sokkal szelidebb kinézésű helyeknek tetszett nem régiben, ma a tulvilágon elmélnéknek a kocsiakkal együtt a földi mulandóságról.

Ó-Topliczára esti 10 órakor érkezünk s ott meghálván, másnap reggel 3 óra alatt kényelmesen keresztül haladhatunk az 1400 méter magas Árkozán.

Ez is olyan szép út, hogy pillanatra sem érezhetjük az utazás unalmát. Mindenütt fenyves, a legsötétebb fajtából, hegyi források minden lépten-nyomon s kellemesen hangzó csörgedező patakok. A legfőbb fokban kell itt használnunk folyton a jelzőinket, ha a vidék szépségeinek ecseteléséhez fogunk. Bejártam a Semmering, az Arlbergi ut, a Szent-Gothárd-ut világhírű részleteit s a Borszékra vivő vonal szépségei ezek után is csodálattal töltöttek el.

Ha majd, talán néhány év múlva, vasut hoz minket e helyre, kényelmesebben, rövidebb idő alatt fogunk ide jutni, de hasonló élvezetünk bizonyára nem lesz.

Igaz van a France kiváló francia írónak, a vasuton való utazás, a gőzzel, füsttel, fűlsiketítő zajjal, unalmasan egyhangú rendszerességgel, goromba kalauzokkal, folytonosan ellenőrzés alatt álló menetjegyekkel, csomagjainkról szóló elismervényeinkkel, a melyekre mind gondolnunk kell s több más kellemetlenségekkel, idegeinkre mind izgatónak hatnak.

Tehát ne vessük meg azt a pár órai utazásba kerülő felséges élvezetet nyújtó k-

Nem is lehet csudálkozni, hogy a magyar főrendiház nem illik többé be a jelenlegi államszervezet testébe. Ugyanis az elveket, melyek szerint alakul, messze túlhaladta a modern felfogás, a születési arisztokraczia, a papság uralma, a hivatali állás kitűnősége, a kormány kinevezése — egy sem jog-czim többé, hogy egyedül, érdemek nélkül, törvényhozóvá emeljék az embereket.

Tanítják a politikában, hogy szükség van az államban a képviselőház mellett egy második törvényhozó testületre, mely akár főrendiház, akár senatus, akár más név alatt az óvatossá mérséklet politikáját kövesse és mintegy ellenőrizze a képviselőháznak rendszert hevesebben lüktető működését.

Ezért a felső háznak a nemzet legjelesebb fiaiból kell összeállítva lenniök. Tapasztalt köztéren hosszú időig kitért egyének lehetnek méltók arra, hogy törvények meghozatalához járuljanak. De születés okos-sá nem tesznek.

A vagyoni és az adózás nem jogosít fel kiváltságokra.

A hivatalnokai állás egymagában véve semmi érdem és a kormány kinevezései a főrendiházba rendszerint pártdekből, nem a nemzet avából történnek.

Vidék.

Galgó, aug. 17.

Galgón aug. 15-én d. u. nagy közönség jelenlétében 49 gyermeket mutatott be Pepich Vilma ovónál. Gyönyörűségebb vizsgálaton talán sohasem voltam. Két okból volt e vizsga annyira gyönyörűsége, hogy a közönség hol nevetett, hol meg sirt örömben, egyik ok az, hogy azok mutatkoztak be, kikről a legnagyobb tanító, Jézus mondá: ilyenek a menyeknek országa, a másik ok pedig a vizsgálati tárgyakban keresendő.

Mindkét ok elég fontos arra, hogy felébressze a közönség érdeklődését. Fel is volt ébresztve az érdeklődés és élénk volt mindvégig. Katonás rendben vonultak ki gyermekeink — kik felett az ovónézőkkel szemlét tartottunk — az ovoda udvarára az édes anyák, apák, testvérek s a nagy seregbe szaporodott érdeklődők elé; tiszta volt mindeniknek ruhája, arca, keze. Kicsi kezeit összetették, mintha csak Arany János bácsi mondta volna:

„Kis kacsóid összetéve szépen, imádkozzál édes gyermekem!”

És aztán imádkoztak, de milyen gyönyörűsége! Kalapjainkat önként levettük s mi is összefogtuk kezeinket: velük imádkoztunk.

Valaha azt a szálló ígét hallottam:

„A ki nem tud imádkozni, menjen a tengerre, a tenger imádkozni megtanít” én azt ajánlom: a ki nem tud imádkozni, men-

jen az ovódába, az ovóda imádkozni megtanít. És megtanít még egyébre is: szerezni a házat! Azok a gyermekek annyira tisztelettel, annyi erővel beszélnek nekünk a hazaszeretetről és oly komoly bölcsességgel, hogy lehetetlen ne gondolkozni a hazaszeretetről. Szinte megdöbbentünk e komoly intelemről s önkéntelenül kérdeztük magunktól:

Vajon igazán szeretjük-e?... És minő áldás zendült meg a nemzeti zászlóra egy öt éves gyermek ajkán?!... ide jöjjetek! hallgassatok! vessétek be mélyen lelketekbe minden szavát! Hát még énekeik? mintha csak angyalok szolozmája zendült volna meg. Abitatos is volt a hallgatóság: az édes anyák, édes apák — s az egész. Szent áhitat lepte meg a közönséget; nem vagyok túl érzékeny, de a köny kisordult szememből; hogis ne! hiszen ezek a gyermekek két év előtt egy szót sem tudtak magyarul. Am hagyjuk e dolog hazafias oldalát, az általános emberi oldalt vegyük csupán: ezeknek a gyermekeknek nagy része két év előtt az utca porában fetrengött; még játszani sem tudott más-sal, csak a porral. Most nézzük meg játékaikat!

A katonásdi, a madárkereskedő, a kapu, a 3 pillangó egytől egyig pompásan mulatott. Bezzeg volt szomorúság azok részéről, kiket be nem adtak az ovódába! He akartak állani, de nem lehetett bejutni a sorba, ezek az apróságok nem tűrik maguk között az oda nem tartozót. A kicsik társasága sokkal kényesebb, mint a nagyoké, mert mi az elzúllottakat bizony befogadjuk.

Ki hinné el, hogy azok az anyák, kiknek arcára ez ovodai vizsgálat a boldogság derűjét festette, sirva állottak ellen Horváth János ovodai gondnok, birtokos, falusi bíró, egyházi gondnoknak (még van néhány tiszteletbeli hivatala)?!

Nem akarták beadni az ovódába ki-deikeit.

Mennyi biztató szó hangzott el, míg ennyire jutottunk. De Horváth János nem sajnálta a szót, nem a fáradságot, az egész falut nyakába véve, ügyszólvá minden aszszonnyal megveszekedett az ovodáért. Az eredmény kielégítheti ez önzetlen, lelkes embert.

Gyermekeink mulatsága a faluhoz közel eső gyönyörű erdőben ért véget, nagy zene mellett vonultunk ki — az egész faluval. Itt Osegeji Márton állomásfőnök, a gyermekek s közéjük gyűlt közönséget lefényképezte. Aztán folyt a táncz kicsinyek és nagyok részéről.

Azt kérdehetné tölem valaki: mit tartozik a galgói állami ovóda vizsgája e tisztelt lap széles körű olvasó közönsége elé? — feleletem ez lesz: mindenesetre tartozik annyira, mint az ország minden részéből be- küldött hírek, a gyilkosságok, rablások, szöktetések stbról, melyek — fájdalom! — a társadalmi életünk állandó vonásává tesznek, s melyeknek a beklüldők, sőt a közönség is állandó teret kívánnak.

Megvagyok győződve, hogy az igen tisztelt szerkesztő urak jobb néven veszik az ovodák, iskolákrol járó híreket a fentebb jelzettéknél a kész örömet adnak széles tért becses lapjaikban.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1897. augusztus 19.

Borszék.

Régóta készülök Borszékre, de a 12 órai kocsiút miatt könnyebben rászántam eddig magam a sokkal távolabb fekvő fürdőhelyek bármelyikére, mint ide.

Ünnepélyesen kinyilatkoztatom, hogy ezt nem cselekedtem helyesen. Az a 10—12 órai kocsiutazás Szász-Régentől Borszékig sokkal több gyönyörűséggel járt, mint pl. éppen ennyi időbe kerülő vasuti utazásom annak idején a Karst vidékén.

Ó-Topliczáig folyton a Maros bájós partján azaladó utunk állandóan változatos és kellemes, úgy, hogy szemünk nem győz eltelni a szebbnél-zebb elébe táruló panorámával, a mint egymásután maradnak el mögöttünk az apró kis falvak, s az ezek közt kiemelkedő Véc, a gyönyörű fekvésű Kemény-kastélyal, az igazán szép környezeti Ratonya s az ezen túl folyton szűkebbre váló völgy felett szédítően magasba nyuló szikla-csoportok, csodás alakzatú változataikkal.

En ez utat két részben tettem meg rendszeres bérkocsin. Délután 2 órakor indultam Szász-Régenből s az ut legérdekesebb részét ilva tájékatól Ó-Topliczáig az esteli homályban, bár a hold néha meg-megjelent a hegységek mögött, élveztem. A félhomály s a néha előbukkanó holdfény titokzatos színt s alakot adott az utunk felett néha beomlással fenyegető sziklafalaknak.

annyi volt a bájós menyecske s leány, hogy egy 40 év óta Borszékre járó öreg állítása szerint, ennyi szépség egy csomóban még nem volt Borszéken.

Ha még egy Zilahi Gyula által előadott s szépen sikerült monolog előadásról s egy Tomboláról is említést teszek, a jelentősebb mulatságokról beszámoltam.

Törvény van még több hasonló mulatság, a melyeknek létrehozásában egy vigalmi bizottság Urmánczy Bandi ural az élén buzgólkodik. Ezeknek sikeréről is kézeskedik a női világ kedvence, a rendező bizottság élénk s figyelmes elnöke.

Ez évben a fürdőközönség jókora része foglalkozik lawn-tennis-sel, úgy, hogy reggeli 7 órától esti 7 óráig állandóan le van foglalva a pálya. A jövő évre igen helyesen még egy második pályát is fog az igazgató-ság készíttetni s felszerelni.

Kétségkívül a fürdői élvezetek közé sorolják a „Lobogó” 9 fokos vizében való fürdést is. En azonban csak a szelidített Lobogóban, azaz a megújításra méltán ráérett meleg fürdőben igyekszem mérsékeltabb élvezetben részesülni.

Azt azonban látom, hogy a Lobogó-ban a legerősebb ember is, különösen első alkalomkor, nagyon gyengének érzi magát s egy-két percznyi benne időzés után, még ha külföldben 100 kg. is a súlya, a mokus könnyűségével ugrik ki belőle s vitatja, hogy hogy legalább 10 perczig volt benn.

Legfőbb és egészségünkre nézve is leghasznosabb időtöltésünk kétségkívül a páratlan szépségű utakon, mint a milyen az er-

Nem is sajnáltam a fáradságot, hogy egyik szeretett fiúim ily jeles intézményéről részletesen írjak s e célra minél nagyobb helyet kérjek az „Ellenzék”-ben.

Ince Lajos
kaczói körlelkész.

Dohány, burnót, szivar, cigareta.

Az emberi élvezet céljaira szolgáló cikkeknek is meg van a maga divatja és korszaka. A divatnak nagy mértékben alá van vetve a dohány nevű növényből készült különböző termékek is. Mikor Kolumbus Amerikát felfedezte, a vademberek tudvalevőleg nagyon primitív módon „péptáztak”. Tőlük elszármazott a keresztényekhez is ez az élvezet. A dohányzás egy darabig a tiltott élvezetek közé tartozott, egyházi áttoklat és fejeztetés-sel sújtották azt, a ki füstölni mert. Ennek dacára szaporodott a pipázók száma, kik titokban „fumigáltak” a világot. Am de a füst áruló volt sok esetben s miatt nagyon sokan se hosszú se kurta pipa szárral, még lopva sem pipálhattak le egymást. Ezek össze törtek a dohányt a orrukba tömtek ha urak voltak; így keletkezett a tubakolók sereg; vagy össze gyúrták és pofazacskójukba gyúrták a dony leveleket, ha parasztok voltak.

Igy keletkezett a bagózik jeles szövetkezte. Sem az egyik, sem a másik testület nem alakult megerősített alap szabályokon, de azért mind a két szövetkezet tagjainak száma e század vége feléig az egész földön nagyon elszaporodott.

A tubakolók prűszköli gárdájába beállottak az agg leányok és a matronák is is, míg a bagózik seregéhez a szép nem köréből jobbra csak a Fáró ivadékainak „fehér népei” csatlakoztak. A burnót fogyasztás egy évtized óta tetemesen csökkent.

Itt-ott csak elvétve látunk öreg urakat, anyókat a kik hódolva a régi divatnak, szippantanak egyet-egyet, a ráadásul mappát tüsszenének színes zsebkendőjük közébe. Azonban ma már hiába kínálják oda a pikszist ifjú, vagy öreg szomszédjuknak, rendszeren kosarat kapnak. Tubakolni ma már nem szokik. Ez az élvezet a havasi asszony nép régiójába vonult vissza. A szenes oláhné midőn a „kerbun”-t eladja a pálinka mellé 5 kr-ra tubakot is vesz. Előbbi gyomrában, utóbbit keskenyében viszi haza.

A bagózás a munkások körében csak az alsóbb régiókban él. Városi emberek körében ritka. Az erdő és bányá munkások, valamint a nélkülözéseknél kibélt tengerészek körében még sokáig kedvvel tűzött élvezet lesz ez a jövőben is.

A pipázók társasága is csökken azóta, mióta szabad ugyan, de uri embernek nem illik pipával utazni, vagy körben, társaságban megjelenni. Azóta a pipatoriumok korszaka kezd lejárni s meghitt, családi ebédek, vagy vacsorák végén is a pipázó szobában szivarral vagy cigarettával kínálnak meg.

A legrövidebbet a törökországból ide vándorolt hosszú száru csibuk huzta.

Alig egy félszázada, hogy Európába be

vándorolt s eddigi méltóságától teljesen megfosztva porozó pálczává degradáltatott.

Dr. Tutsek Sándor érdekesen magyarázta a Szentmarjai-Pálfi sajtó pörben, hogy a hosszú száru pipa a kényelem szeretetnek, semmittevésnek, renyhességnek a szimbóluma. Mig agondolkozva cselekvő, a serény munkát az angol, rövid száru pipájával jellemzi.

A szivar ez évezád elejének a terméke. A huszas-egyes években még nem volt általánosán bevezetve a társasági ba. A kőltők is Pipa dalt írtak, a szerelmet, but, vagy bánatot a pipa füsttel hozták kapcsolatba. Hiszen ki ne ismerné:

„Égő pipám kialudott,
Alvó szívem meggyuladt.”

Vagy pedig ezt:

„Gyűlöljön bár sok finnyás orr.
Édes pipám tégedet,
Hű vitézed én mindenkor,
Pártul fogom ügyedet.”

Ez a pártfogás azonban évről-évre kezgett gyengülni és ma már teljesen elfűtött.

A mai poéták a pipára egy sort sem pazarolnak, nehogy elődeik haragját magukra vonják. Sőt a szivarral is hallgatnak, csak Buniczky Bajza Lenke vereti le gondosan minden második lapon regényeiben hőse cigarettájáról a hamut, valószínűleg azért, hogy a salen parkettjét megkímélje.

Nem csuda, mint nő, költőessége ügyelni egyebek mellett a ház tisztaságára is. A férfi regény-írók megkínálják ugyan szivarral, vagy cigarettával, ha épen a körülmények úgy kívánják, hőseiket, azonban nem sokat törőnek azzal, hogy a hamuval mi történik.

A szivar fogyasztás dacára, hogy még nem volt monopolium, még a negyvenes években is meglehetősen korlátozott volt. Ehhez képest a szivarok is kezdetleges kiállításnak voltak.

Egyik aradi vértanúnak, Vécseinek a szivartáskájában kivégzés után talált szivar látható, a kolozsvári ereklye muzeumban.

Ugyanott 48-beli korona szivarok is láthatók.

E szivarok kezdetleges kiállítása a szivar gyártás lassu fejlődéséről tesz tanúságot.

A szivar kiegészítő része volt mindig a pipázásnak. Ennek soh sem ártott volna, mert egy-egy bőr szivar árán sok pipa dohányt lehetett mindig szerezni és sokan nom adtak egy pipa szűz dohányt tisztavért.

De a mi a híres tajték, selmeczi és a krosz gipsz pipák fölött az itéletet kimondotta, az a cigareta kisasszony volt.

Ez a kisasszony papir köntösében, tele ifjúsággal bájjal, fináncz nem kezelte szűzeséggel jelent meg a társaságokban. Mindentt barátságos fogadtatásban részesült, mindenütt otthonossá vált rövid idő alatt.

A királyi termek dohányzó asztalának ép oly sürűn látogatott vendége volt, mint a kaszárnák fenyőfa asztalának.

A mióta Cigaretta kisasszony megjelent, azóta a komoly képtű pipa urak napról-napra vonulnak hátrább. A dohánygyárak sokáig nem tudtak evel a fűrgén mindenütt megjelenő fiatal leánynyal albania. Ma már

kézze, lábbal, géppel, milliókat gyártanak, hogy a fogyasztók igényeit kielégítsék.

A cigareta ugy hódít a dohányzás terén, mint a szinpadon az operette. A jövő században a pipákat csak a muzeumokban fogja az ifjabb nemzedék szemlélni.

A papir korszak legyekonyabb köntűst szűltötte: „Cigaretta kisasszony” uralkodni fog kunyhóban és palotában egyaránt. A jövő századdal a dohány, mint élvezeti szer, le is fog tűnni a szereplés teréről. Az ideges korszak szűltötte: a cigareta fogja bezárni a dohány füstölésének több évszázad divatozott, eseményekben dus pályafutását.

Szemléltő.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, augusztus, 19.

Lapunk jövő száma a közbeeső ünnep miatt szombaton (aug. 21.) jelenik meg.

— Szent István király napja. A magyar nemzet első koronás királyának, Szent Istvánnak emlékét üli meg a holnapi napon egész Magyarország. Az ünnepség legnagyobb fényével az ország fővárosában foly ugyan le, de azért a vidék városai, s ezek között Kolozsvár bizonyára az első sorban áll az ünneplők között, s áldoz kegyelettel a nagy király emlékének. A kegyeletnek külső kifejezése gyanánt a házakat fellebogozták, me este a város általában is lesz világítva. Holnap délelőtt pedig a főtéri r. kath. plébánia templomban ünnepélyes istentisztelet tartatik, melyre Bíró Béla apátplebános az összes hatóságokat és testületeket külön is meghívja.

— Autonomiai mozgalom Kolozsvárt. A kolozsvári r. kath. hitközségben, eddig mintegy 2000 hívő iratott össze, kik a kongresszusra küldendő világi képviselőt fogják megválasztani. Az összehívó bizottság most a következő felhívást bocsátotta ki:

Felhívás
önkormányzati, összeirási
ügyben.

A kolozsábokai, belsőszolnoki és torda-aranyosi esperes kerületekből — Kolozsvár központtal, — alakított választó-kerületből, a magyarországi katolikus egyház autonómiáját szervező gyűlésre — kongresszusra, — küldendő egy világi képviselő megválasztására jogosultak összeírására bejelentésül, az összeíró-bizottság, a belvárosi r. kath. leányiskola nagytermében, aug. 22-én, délelőtt 9—12 óráig és folytatólag d. u. 3—6 óráig gyűlést tart.

Mint hogy igen fontos egyházi ügyről van szó, kíváncsok, hogy minél többen vegyenek részt az autonómiai világi képviselő megválasztásában. Épen ezért felhívotnak mindazon kolozsvári r. kath. hívek, kik életük 24-ik évét betöltötték, hogy a fenneb említett napon, vagyis a u g u s t u s 22-én a kitűzött órákban, szíveskedjenek a belvárosi r. kath. leányiskola nagytermébe fáradni, itt az összeírás névsort betekinteni és a mennyiben nevük a jegyzékben nem fordulna elő, a tényleg ülésező bizottságnál a bejegyzést kérni.

Az érdekelte felelnek különben tudomására adatik, hogy a választók névjegyzéke aug. hava 23-tól számítandó 8 nap alatt ugyancsak a belvárosi leányiskola nagytermében — főtér, 14 sz. udvar, — nyilvánosan ki fog tűtetni, hogy abba d. e. 8—12 és d. u. 3—5 óra közt bárki betekintessen és esetleg felszólamlási jogával élhessen.

Kolozsvárt, 1897, aug. 17-én.

Az összeíró bizottság.

— Az erdélyi XII. tenyészállatkiállításra mindennap érkeznek a bejelentések. Szarvasmarha többes, mint bármely előbbi kiállításon. Régi és új tenyésztők, a kisbirtokos gazdák, mind elhozzák tenyésztett szőke darabjait. Ló is elég lesz, bár kevesebb, mint szokott. Rosszul tennék lötenyészto gazdánk, ha ezt az alkalmat — mikor oly sok díj van kifizetve és annyi kilátás az értékesítésre — elmulasztanák. A baromfi kiállítás minden várakozást ki fog elégíteni. Bivaly és juh szintén elég van bejelentve.

— Kiket hívtak meg az idej tenyészállatkiállításra? Elő sorban — természetesen — Darányi úr földm. miniszter, a ki — miután ugy sem járt minisztersége óta itt, — a legnagyobb valószínűséggel el is jön. A többi minisztereket és miniszteri hivatalnokokat. Az erdélyi orsz. képviselőket, kik közül már igen sokan tudatták is eljövételüket. Csak természetes, ha látni óhajtják kerületeik legjobb gazdáinak kiállított tenyész anyagát. A vármegyék főispánjait, a kik szintén szép számmal lesznek képviselve. A társaságokat. Számos bel- és külföldi vendőt. Az erdélyi és fővárosi sajtót. Az újságok bizonyára meg fognak emlékezni a látottakról. A kiállítók tehát — ezek után, — a legszebb reményekkel nézhetnek a kiállítás elé.

— Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet” igazgatóságának 1897. év aug. hó 21-én szombaton d. u. 4 órakor, az egyet. hivatali helyiségében (Belközép utca 11 sz. I. em.) rendkívüli ülést tart, melyre ezimzett tisztelettel meghívja: Kolozsvárt, 1897 aug. hó 18-án. Az elnökség.

— Az „EMKE” gyászlapja Bethlen Gábor grófról. Az „EMKE” hivatali értesítőjének holnap megjelenő havi rendes száma elejétől végig gyászkeretben foglaltan kizárólag Bethlen Gábor gróf emlékének van szentelve. A lap élén között meleg bucsuzott szavak után közölve van az Emke legutóbbi rendkívüli választmányi ülésének lefolyása, a gróf emléket megörökítő határozati javaslat pontjainak felsorolásával. Aztán a gyászjelentők következnék; majd a családhoz intézett részvétlrat; ezután pedig a hatóságoktól, testvéregyesületektől, Emke fiókvalasztmányoktól és egyesektől az Emkéhez érkezett részvétlratok szöszierint. A ravatalra testületektől tett koszorúk felsorolása után következnek az Emlék-szobor ügyében kibocsátott felhívás és végül az egyestlet nevében egy köszönet mindazon hatóságokhoz erkölcsi testületekhez és egyesekhez, kik a gyászestet alkalmasból az egyestülethez intézettek részvétlratot fejezték ki. A lap ezen számát megkapják az összes testvéregyesületek, fiók-valasztmányok stb.

— Uj díjak a tenyészállatkiállításra. Az idej aug. 28—31-iki tenyészállatkiállítás oly nagy érdeklődést keltett, hogy — úgy látszik

— kilátás van még számos új díj kifizetésére. Legutjában gróf Teleky Arvéd Drassó nagybirtokos tűzött ki 100 frt. díjat szarvasmarha részére. Nagybirtokosaink és nagyobb hazatezőink is en jól tennék, ha követnék a példát kisebb-nagyobb díjak kifizetésével.

— „Harvey boszuja.” Ez a című annak a regénynek, melynek közlését lapunk mai számában már meg kezdtük. A regényt, mely ez uttal kezdődött. A mi a fordító tolla alól került ki, érdekel fogják olvasni regényt kedvelő olvasóink, miért is azt utjában figyelmükbe ajánljuk.

— Az „Esperanto” nyelv és az ifjúság. A most otthon időző ifjúság nagy lelkesedéssel buzgólkodik az „Esperanto” világhírű terjesztése ügyében. Mióta a budapesti és vidéki lapok kezdték vették a terjesztés ügyét és ismertették a nyelvet, az ország minden részéből jelentkeznek a gymnasiumtanulók, s prospektusokat meg előfizetési leveket kérnek a szerzőtől, hogy most otthon később majd az iskola megnyitása után tanulótársaik körében terjeszthessék. A szerzővel küldött mindenkinél s természetesen tiszteletpéldányt is ad azoknak, a kik tiz előfizetőt szereznek az „Esperanto” nyelvtanára, olvaskönyvére és szótárára, melynek előfizetési ára 1 frt 80 kr.

— „Egy tularadó szív” című tegnap hírtünkre vonatkozólag, Hirschfeld Lajos polgártársunk annak a kijelentésére kérte, hogy a jó kíváncsok tudakolása nem a legkeblőbb fakadt. — bár ő is szívéből kíváncsi, hogy az Isten mindnyájunkat éltesen — hanem az épülő iparmuzeum koszoru ünnepély alkalmából, a várostól kapandó áldomás reményében a munkások áradoztak. Ez ünnepély pedig véletlenül esett össze a király születés napjával. És mi ezennel minden eddig életelt és ezután életelendő miniszterek főispánra, polgármesterre és városi tanácsra ünnepélyesen esküdünk, hogy ezt nem tudtuk és ezennel kérjük a nemes várost, szíveskedjék megadni a remélt áldomást.

— A közúti vonat két masinája ma a Nagy-utczában fényes nappal egy összedőlött, hogy menten kiugrott mindkettő a pályából. Ember életben nem esett kár, de a két mozdony megrongálódott. Ez okból a Magyar-utczára nem is indult kocsik d. u. 3 órakor, hanem azért a jegyet kiadták. Ugy-e bár ez állapot?

— A kolozsvári kereskedelmi akadémián az 1897-98-iki tanévre a beiratások 1. évi szeptember 1—4 ig d. e. 8—12 óráig az akadémia sétáter utczai épületében eszközöltek. A középiskolát végzetek egy részének kereskedelmi szaktanfolyamára a beiratkozottak augusztus 25-31 ig d. e. 11-12 óráig eszközöltek. A javító vizsgálatok helybelieknek aug. 30-án, a vidékieknek pedig 31-én tartatnak meg. Kolozsvár, aug. 19. Az igazgató.

— A kolozsvári orsz. történelmi ereklye muzeum gyűjteménye a tornavivódában holnap a közönség szemléltetésre nyitva lesz d. e. 9 órától 12 óráig.

— Ürmössy Lajos ma küldte el az Akadémia titkárához hivatalos jelentését, melyben jelzi, hogy évek óta dolgozott munkáján kész: „A mult századbeli magyar hírlapirodalom”-ról, és november-december hóban azt felküldi. Ürmössy munkája három kötet lesz, az első — melynek

— Köszönöm szépen. Na lássa, én sajnáltam volna magat úgy elcsúfítani. A kinezése így is eléggé beszél maga ellen.

— Az én kinezésem nem sokat határozt, a hova én megyek, de szerettem volna az urát elrontani, és most is nagy kedvem volna hozzá, tessék az urnak kiállni velem birokra, mert az előbb véletlenül lapot meg.

— En nem kívánok magával birkozni, mert tudom, hogy velem szemben nincs esély. En ügyes athléta vagyok, ha ugyan maga tudja, hogy mi az, s a birkozásban maga nem sok hasznát venne az erejének.

— Ugy hát a tanulás csinálja ezt is? — kérde az ember.

— Nagy részben — igen.

— És ha én tanultam volna az Athlétik mesterségét, akkor én győztem volna az aral.

— Kétkedem benne — mondá Beauchamp könnyedén. Legalább a mostani állapotok között maga nincsen olyan állapotban, hogy velem megmérkőzzék. Az ital, nem az olyan élet, a milyent maga folytat, hanem a legjobb előkészületek a birkozási versenyre, de máskülönben is, a vér beszélt, — tevő utána elgondolkozva.

— Mit mondott?

— Azt mondtam, hogy a vér beszélt, ha ugyan ez érdeklí magát.

— Azt érte ez alatt ugy e, hogy magam az ur, és én vagyok a paraszt, és hogy engemet megrakhatna. Majd megátjuk, eljött az a nap, midőn kiegyemlitem az urral az a dolgot. Ugy, tehát a vér beszélt; ezt nem lehettem el — és Harvey Jim csufondorosa nyelvetek! A vér beszél ismét. Ezt ezennel fogom juttatni az urnak, majd midőn egyet-lőt leszünk!

(Folytatás következik.)

dei arnyas sötány, szerelmeseik utja, a Kosuth-sétány, Bükk havas utja, ősforráshoz, medvebarlangokhoz stb. vezető útkarban tartott utat. Itt ez utakon járva-kelve élvezték a tiszta ózondus havasi levegőt, a mely sohasem kiállhatatlan meleg s mindig tele van illattal.

Engem különösen azok az utak vonzotnak, a melyek réteken visznek keresztül; így a Tündérkertben, a Bükk-havasra, a Hármass ligetbe a Viszhanghoz vezetőék. A nagy kiterjedésű rétek közül majd egyiken majd másikon hangzik a kaszások acélszárának suhogása, s a szénagyűjtő székely menyecske és leányok kellemes dalja.

De mindezeknél kellemesebb az a felcséges illat, a melyet Borszék gazdag Flórája ad a száradó szénának.

Különösen a déli órákban, mikor a nap rátör a lekaszált fűre, a mezei és havasi szegfű, a havasi zsálya, pézsma, kökörcsin, az erdei eper zamatos gyümölcse, a levendula, a melyeket míg lábán volt a fű, alig érezünk, mind szétárasztják magukból azt a végtelentől balzsamos s átható illatot. A Theuriet szerint a fűnek ki kell mullnia, hogy teljesen kiadja a benne rejlő illatot. E finom ízűtelt franczia író a lekaszált fűnek ezt a sajátosságát igen szellemesen hasonlítja össze az emberi érzelmekkel.

Valóban, mondja ő, boldogságunkat mi is csak akkor élvezzük, — mikor már a múlté; az emlékezetnek kell azt behalaszmeznia, hogy illatát éreztesse. Hisz teljesen sohasem élvezzük a jelent. Igen ritkán mondjuk, mily boldogok vagyunk, de mind-

egyre ismétljük: Milyen boldogok lehetünk volna! Az elmult és biányoson élvezett örömeink feletti sajnálatunk — adja meg azoknak a szerfelett finom illatot.

A borszéki napok örömeit is majd csak akkor fogjuk igazán méltányolni tudni, mikor ismét beállunk a munka mellé s annak terhe alatt visszagondolunk a gondtalan s kellemesen eltöltött perczekre,

Carlo.

Harvey bosszuja.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

I.

Ez a történet nyárelejen, egy fönséges szép reggelen kezdődik, a galagonya teljes virágzásban volt, a vad rózsák bimbói felledezték, a jeneszter és csirok diszlettek, s a fellegetlen, tiszta kék ég felé reptelve egy pasirta énekelt.

Az ut mellett, egy süvény alatt, a természet körülte levő szépségével kevés szhangszávan — egy közös haju, mosdatan, ronda és moró kinezésű férfi feküdt, és még is valami titokteljes kötelék által a gazdájához fűződve, egy nagy borz-kutya feküdt mellette.

Mind a ketten aludtak; a pasirta édes dala nem ébresztette fel őket; de egy más hang, közeledő léptek zaja felébresztette a kutyát, s a gazdája is csakhamar fölőhelyzetbe emelkedett s hallgatózott.

Vidám ugatás hallzott, s aztán a süvény között utat törve magának, egy szép kis fekete fűrészkutya jött ki, ugrálva örömszávan, hogy egy csomó csiripóló verebet felrebbentett.

— Hm, — mormogta a csavargó — uri kutya vagy! Vigyáz, fogd meg, add ki neki a részét! Rajta! Ugy ni — jó kutya — jó kutya!

A Vigyáz engedelmeskedett, s rögtön a kis kutyára ugrott. Mély morgás hallzott, melyet éles és fájdalmas vinyogás követett. A következő pillanatban egy ifjú tűnt fel a mezai ösvényen, a ki a kerítést egy könnyű szokással átvágva, a kis fűrészkutya segítségére jött.

Egy pillanat alatt vége volt mindennek — a nagy kutya meg volt verve és elkergetve, áldozata megemelve, de szegényke ijedségtől reszkette fektűt a megmentője lábainál.

— Miért nem választotta el egymástól? kiáltá az ifjú, haragosan fordulva a csavargóhoz, a ki most csendesen felállott.

— Mit, hogy én válasszam el őket? Miért mentettem volna én meg az ur kutyáját? En uszítottam rá az enyémet.

— Gyáva barom, megérdemlé, hogy jól elverjék! És meg is kapta volna, ha a kutyája bajt csinált volna az enyémmel.

— Szeretném tudni, hogy vajjon kitől? volt a válasz.

S a vaskos és izmos gazember kicsinylőleg nézett végig az ifjú sugár termetén.

— Tölem, mondá az ifjú.

— Az urtól? Szeretném én azt látni!

Hát én hol volnék azon idő alatt?

— Azt gondolom, hogy a hátán. Most is megtenném, hogy magát becsültre tanítsam, ha érdemes volna, hogy az újaimat magával bepiszkoljam. De ilyen embereknek a szemtelenségét, a milyen maga, nem érdemes számba venni. És most hívja magához azt a kutyát, mert különben rosszul jár.

A Vigyáz ezalatt kiheverte a verést, s lopva közeledett a gazdájához, a ki a he-

lyett, hogy onnét félre hívta volna, újra uszítani kezdte, de most az ifjura.

— Rajta Vigyáz — fogd meg!

Veszedelemes pillanat volt; mind a két állat felgyáulva látszott kívánni, de egy tekintet elárulta, hogy az emberi állat varakozott a kutyára.

Néhány pillanat alatt támadásnak és megveretésnek vége volt. A borz kutyát egy jól irányzott rugás az orrára, fájdalomtól vonitva távolította el onnét, és ekkor a csavargó dühös ordítással rohant a kutyája megbosszulására, s egy mesterileg alkalmazott átás a hátára fektette. A csavargó lasan állott a lábára, s míg sérülést kapott arozat törőgette, vadul nézett az ellenfelére.

— Remélem, hogy eleget kapott, mondá Beauchamp Norman nyugodtan. En nem akarok magában kárt tenni.

Az ember átkozódott.

— Olyan igaz, mint a hogy az ég felőlünk van, hogy ezért nem maradok adósa! mormogá az ember.

— Tartok tőle, hogy nem sokra megy az erejével, válaszolá Norman.

Düh és gyűlölet kifejezése volt az ember arcán.

— Kiegyenlitem én ezt még az urral! Nem maradok adósa! — lihegte rekedtes hangon. Harvey Jim a nevem. — El ne felejtse!

— Köszönöm. De igekezni fogok rajta, hogy a nevét, és a tulajdonosát minél előbb elfelejtsem, — mondá Norman.

— Annyi bizonyos, hogy én az ur nevét nem fogom elfelejteni.

— Maga nem tudja azt.

— Tudom, az ur az a fiatal Squire, a kinek holnap lesz az esküvője. — Szerettem volna arra az alkalomra az arcára egy két foltot adni.

most nyújt be — ötven nyomtatott ívet tesz ki, olyan irodalmi vállalat lesz, a melyet még a külföld sem mutat fel, hogy régi hirlapjaik feldolgozva legyenek. Űrműsai három kötetre terjedő munkájában ott lesznek az értékesebb hirlapi dolgozatok, a lap mikénti keletkezésének és megszűnésének története, a szerkesztők és munkatársak életrajza, s végül fel lesz sorolva: hol vannak még hazánkban mult századbeli magyar hirlapok. 1780-tól — 1800-ig husz magyar lap látott napvilágot. Ezenkívül külön tanulmányt ír Űrműsai az Erdélyi rész Magyar hirlapjairól, melyet az újabb időkig mutat be, a az első részlet közlését a jövő hóban kezdi az „Erdélyi múzeum” szakiap. Ez az utóbbi különösen rák Erdélyben lakóakra lesz érdekes: hogy egészében fogjuk látni hirlap-irodalmunkat. Űrműsai cikksorozata, midőn az Erdélyi Múzeumban bevégeződött, önálló alakban is meg fog jelenni.

— Gyászír. Truza Endre, Kolozsvár megye gyámpénztárnoka, mint részvétellel értesülünk, e hó 17-én meghalt. Már régóta betegeskedett, míg végre, most örök nyugalmra tért.

Az elhunyt gyámpénztárnok szorgalmas hivatalnok s a társaságokban, ha ritkán megjelent, igen kedvelt alak volt. Különösen szeretett ötleket, humoros toaszjait, melyek elmondásakor a hallgatóság körében a derűlátást fokozta az a dialektus, a melylyel beszélt. Truza Endre kolozsvár megye volt gyámpénztárnokát ma, aug. 19-én helyettesíték örök nyugalmra Boncznyirens a rokonok, jó barátok és ismerősök részvétele között. A temetésen Kolozsvár megye tisztikarát Dr. Rohonczy Lajos árkászki elnök helyettes és Hadházi Sándor ellenőr h. gyámpénztárnok képviselték s a ravatalra a vármegye színeit viselő vörös és kék szalaggal ellátott díszes koszorút helyeztek. A szalagon a következő felírás volt: Truza Endrénak, Kolozsvár megye tisztikara.

— A kolozsvári unitárius kollegiumban a javító-, pót-, főlveteli és magánvizsgálatok f. év augusztus hó 30—31-ik napjain és szeptember 1-3-ik napjain 3-ik és 4-ik napjain összehívtak. A tanítás szeptember hó 6-án reggel kezdődik. Kolozsvárt, 1897. augusztus hó 19-én. — Az igazgatóság.

— Eljegyzés. Bruti László kulturmérnök tegnap jegyezte el Balla Lónakát, özvegy Balla Pálné leányát. — Csatlakozunk azok sokaságához, kik hosszú és teljes boldogságot kívánnak a leendő fiatal pár számára.

— Egy szivarszipka találhatott a Sétán; tulajdonosa átvetheti Különosor-u. 16. sz. a., d. u. 2-4 óra között.

— Szegyelje magát a Vaterländische Allgemeine Versicherungs Act. Ges. Budapest, mely jeles germanizáló testület nem átalja az ország szivéből, székel városokba német feliratú leveleket küldözni. E jeles „Gesellschaft” támogatásától magyar emberek óvakodjanak. Hagyni kell, hadd szegyelje magát.

— Hídelvel olvasóinkhoz. A kiadó hívatat értesíti az Ellenék hídelvei olvasóit, hogy az addigi kihirdő a szolgáltatásból kitépt. A kik eddig naponta vették a lapot, visszekerdenek személyesen, vagy levelező lapon lakásaikat közölni a kiadóhivatallal. Intézkedés fog történni, hogy a minden nap vásároló az Ellenéket korábban kézhez kaphassa.

— Major táncmester által a sétatéri Kioszkba folyó hó 21-ére hídeltett zárakély ugyan az nap d. u. 5 órakor a Lővöldbe lesz meg tartva.

— A Szász Kárpát Egyesület az E. K. E. fűrdőjén. A Szász Kárpát Egyesület f. hó 16-án Bestercezen közgyűlést tartott, hol az E. K. E.-t Lessenyei Ferenc, Rohrich Ede és Benedek János képviselték. Bestercezőről a Szász Kárpát Egyesület tagjai 17-én szépen sikerült kirándulást rendeztek Radna Borberekre és onnan az tñökőre.

— Ablak — adó. A városi tanács férfinai egy új adó előkészítésén fáradoznak, hogy ha majd a szárazföldi vízvezeték salétromos, messze vize nem út jól be s kénytelenek lesznek új telepet újabb millió árán létesíteni, legyen fedezet a miből az ok nélküli kidobott százezereket fizessek. Ez adó az u. u. ablak adó. Minden utcára néző ablak után a főtéren 6 frtot, a belváros utcáiban 4 frtot, a külvárosban levő ablakok után pedig 2 frtot kötelesek a háztulajdonosok fizetni. Ez adót nagyon indokoltnak tartják, mert a kinek utcára néző ablaka van, az többet élve, mint az oly, halandó, aki az ablakból csak az udvart láthatja. Ez új adó minden esetre bülsen van kitalálva, s ha a város kasszájába sokat nem is fog járvalimezni, a téglavetést és a kömtes ipart az első évben fellendíti, mert minden háztulajdonos igyekszik fog utca felőli ablakát befestetni, hogy az adó elől meneküljön. Ha egy idegen jó Kolozsvárra, el nem fogja képzelni, mi lehet az oka, hogy itt minden második háznál a külvilágtól elzárkózott ember gyűlöli lakik.

— Német cikik az E. K. E.-ről. Döller Antal legrégibb turistánk egyike érdekes cikkeket ír a „Kaschauer Zeitung”-ban, melyben örömmel vesz tudomást az E. K. E. élénk munkálkodásáról, felvetvén azt az eszmét, hogy jövőre a turista egyesületek mozgalmairól a külföldi lapok részére is kiadassanak tudósítások, mert úgy véli, hogy csak így lehet, különösen a németiség, figyelmét az utazási kedvét felbuzsztatni és hazánk felé irányítani.

— Működvelő előadás Balázsfalván. A balázsfalvi ifjuság 1897. aug. hó 22-én, vasár-

nap jótékonyezélu működvelő előadással egybekötött táncmulatságot rendez, mely alkalommal „A bolondok háza” című bohózat kerül színre.

— A Kolozsvárt tartandó őszi tisztí orvosi vizsgára az előkészítő tanfolyam szeptember hó 5-én kezdődik. Cursus a vizsga minden tárgyból tartatik. Bővebb fölvilágosítást nyújt dr. Jakabházy Zsigmond gyógyszer-tani tanársegéd Kolozsvárt.

— Turisták Rozsnyóról. Egy kis turistatársaság érkezett tegnap Rozsnyóról Kolozsvárra. Céljuk végigjárni Erdélyt és megtekinteni a kiváló természet szépségeket. Az EKE látta el a kis társaságot utbaigazitásokkal és kalauzokkal. Általában a turista forgalom az idén olyan volt, hogy messze túlhaladta az előző évek forgalmát. Az EKE tapasztalatok alapján most arra törekszik, hogy a látogatottakban hegyek közelében fekvő falvakban megfelelő turista-szállók és vendéglők állítsanak fel. E tárgybán érintkezésbe lépett a vármegyei törvényhatóságokkal, osztályokkal és az érdekeltiséggel.

— A fillér egylet vasárnapi nép ünnepélyére a rendezőség fáradhatlan buzgalma igen érdekes műsort állított össze. Sok érdekes dolog fogja gyönyörködtetni a közönséget.

— Háromszékvármegye gazdabizottságát az idei kolozsvári tenyészállatkiállításra dr. Székely György orsz. képviselő, dr. Sinkovits Ottó orsz. közgazd. előadó és Kesz Lajos vm. állatorvos fogják képviselni.

— Árpád szobor Ráczkevé. Nagy ünnepélyre készül Pest vármegye egyik legrégibb városa, a „soktornyú” Ráczkeve. A Csapelsziget e kiesfölköz, hajdan ráczok által lakott, de már régóta teljesen megmagyarosodott fővárosa, annak emlékére, hogy a honoszerző Árpád itt a „maga szigetére” tartá fejedelmét lakát s itt jegyezték el Mén-Marót leányával, miáltal a honoszerzés itt nyert befejezést, — díszes szobrot állított a megye, a ráczkevei járás, valamint a többi megyei járás és község, valamint egyesek hazafias hozzájárulásával Árpád vezérnek. Ezt a szép művészi alkotást Ráczkeve város jövő hónap 26-án fogja leleplezni, illetve a meghívott vendégek előtt felavatni.

— Szeless Adorján Budapest. Szeless Adorján, a kit az Olvasó című lapokban elkövetett felség sértés miatt hat havi fogházra ítélték, s a kit a Henntiszszobor ellen intézett bombamerényletet állandóan köröznek, augusztus hónap első felét Budapesten töltötte. Szeless Adorján július 31-én azért jött Budapestre, — hogy az ügyészségnél jelentkezék. Több barátja, a kivétel Budapestben találkozt, beszélte erről a szándékáról. Szeless a baráti tanácsnak engedett s augusztus 10-én elutazott Budapestről.

Szeless Eteleka, a kinek a koronaherceg-utczában tüzdéje volt s kinek a Jeno főherceg nevére hamisított váltók miatt gyűlt meg a baja a büntető törvényszékkel, szintén elutazott Budapestről. Szeless Eteleka azt híresztelte, hogy a vjgszinházának a Harisbazarban levő jegyirodáját bérli ki, de erről a Harisbáz feltgyelője mit sem tud; s mint hogy tizedike óta nem találják, valószínű, hogy Szeless Adorjannal utazott el.

— Erdőségek Kanadában. Bell, a skót földrajzi társaságban kifejtette, hogy a gyakori kanadai erdőségeknek az oka leginkább villámcsapásban rejlik. Óriási őserdők, melynek kiterjedése több mint 6000 kilométer, borítják ottan a földet s rendszerint több ezer hektár szokott egyszerre leégni. Ötven vagy száz év múlva azonban újból felvirulnak az elégett erdőségek, de az égésnek nyoma még akkor látható marad. Legveszedelmesebb az erdőségek az állatokra nézve, melyek mind odavesznek. Bell kimutatta, hogy Kanadában már abban a prehisztorikus időben is voltak erdőségek, mielőtt ember azokon a tájakon létezett volna.

— Biztos gyógyhatás. Mindazok, kik rossz emésztés vagy székrekedés következtében felfuodásban, szorulásban, főfájásban, étvágyhiányban vagy egyéb bajokban szenvednek, a valódi „Moll féle seidlitz porok” használata által biztos gyógyulást érnek el. Egy doboz ára 1 frt. Szétküldés naponta utánvéttel Moll A. gyógyszerész, cs. és k. udv. szállító-Bécs, I. Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszer-tárakban határozottan Moll A. készítménye az ő gyári jelvényével és aláírásával kérendő

MŰVÉSZET.

Nyári színház. Tegnap kicsiny közönség előtt került színre „Mit történt az éjjel?” Bisson mulattató bohózata. A különben elég jó előadás Vendreinek és Áldor Juliskának volt kiváló sikere. Vendreinek a gyógyszerészt játszta kitűnő humorral, míg Áldor Juliska Susannet játszta s a bájos, fiatal asszony szerepében kedves jelenség volt. Pataki és Kassay a két jó barátot sikerülten játszották. A darabot tudvalevőleg Kreesányi adatla először s így, mint rendezés, különféle kuplékkal és nótákkal spekelte meg, a mi a darab gyorsan haladó cselekményének nem igen válik előnyére. No, de a közönség nem törődött ezzel s a cselekményt még több időre megakasztotta, a menyinyben Áldor Juliska

„Riczi-riczi” nótáját (Barrisson-nóta) és a „Bál után”-t többször is megújratatta.

Színházi hírek. Keresd a szívet, Jókai nagy hatása új színműve, a mint már jeleztük, szombaton kerül bemutatásra. A poetikusan megírt, a 48—49-iki szabadságharc eseményeiből merített jelenetekben bővelkedő szép darab nagy hatásra számíthat. Minden felvonásának meg van a maga speciális érdekessége. A míg néhány felvonása rendkívül jellemzően mutatja be az akkori szalonok politikai társaságát és életét, addig más változásaiban a forradalmi csataterén a magyar és osztrák táborok hazafias mozgalmait eleveníti föl az ő hőseivel.

Gyönyörűen írta meg ezeket a jeleneteket Jókai s ezekben lesz kiváló alkalmunk különösen E. Kovács Gyulának, Patakinak és Klenovicsnak igazán fölleskesíteni, megihletni a közönséget. Melettük K. Szerényi Giza, Laczko Aranka és Ráskai Emilia játszanak kiváló szerepeket. Ráskai Emilia egyik legkiválóbb szerepét Liedenwal Editet játsza, melyet tavaly a fővárosi színpadon ő kreált a költő szerző és a saját nagy elismerése mellett. A színmű epizód alakjait: Szentgyörgyi, Vendrei, Rózsahagyi, Leóvey, Fűredi, Kassai, Váradi, Havasi Szidi és Bartos játszik. A darabban előforduló érdekes, a forradalomban dívtos dalhoz maga Jókai szolgáltatja az eredeti motívumokat, ezenkívül Orbán Árpád a tehetséges zeneszerző szép nyitányt is írt a színmű bevezetéséül.

Nagy ambícióval készül a személyzet Jókai szép darabjára, melyet szombaton és vasárnap egymásután kétszer adnak. A szombati első előadásra szelvények nem érvényesek.

A gyimesi vadvirág, Gézi jelenésszínművét adják holnap, a rendes szereposztással.

GAZDASÁG.

Értesítés.

Az erdélyi XII. tenyészállatkiállítás és vásáron bejelentéseikkel részt venni akaró gazdaközönségnek ismételtén szíves figyelmébe ajánlunk, hogy a bejelentések megtételére kitűzött aug. 22-iki véghatár időt el ne mulasszák, mert az aztán érkező bejelentések, hely szűke miatt minden valószínűséggel már nem lesznek elfogadhatók.

A rendező bizottság.

Új díj a tenyészállatkiállításra. Mai postával a következő levelet kaptuk:

„Drassó 1897. aug. 18. A XII-ik tenyészállatkiállítás tek. rendező-bizottságának Kolozsvár. Van szerencsém becses tudomására hozni; újszerint, a magyar fajta szarvasmarhának hazarészükben való tenyésztésének felvirágztatása célját csakoly erőmhöz mérten szolgálni óhajtván, oly hozzáadással utalványoztam az erd. gazd. egylet pénztárába egy száz forintot, hogy ezen összeget, mint az én díjamat, a bíráló bizottság belátása szerint kérem az idén Kolozsvárt kiállított faharszarvas marhák közül olyanak adni ki, mely absolute véve, díjat érdemel, de eléggő díj hiánya folytán ilyen nem kaphat. Kiváló tisztelettel gr. Teleki Arvód.”

Midőn ezen öröndetes tény a kiállítás gazdaközönség tudomására hoztuk, egyuttal halás közönségünknek ez uton is kifejezést adunk a nemes gróffal szemben, ki ily gyakorlati formában ad kifejezést állattenyésztésünk iránti érdeklődésének.

A rendező bizottság.

A gyümölcsbefőzés új módja.

A gyümölcsbefőzés ideje elérkezvén, nem mulaszthatjuk el háziasszonyaink figyelmét egy új befőzési eljárásra felhívni.

Mint minden téren a megrögzött szokás igen nehezen küszöbölhető ki, így ezen a téren is. Még mindig a régi befőzési módot követjük, dacára annak, hogy drága, mert igen sok cukrot használnak fel a befőzéshez, a mellett kimondjuk — ha megnehezítenek is kissé háziasszonyaink — nem felel meg a célznak. Ezt annál inkább merjük állítani, mert ha észintek akarunk lenni, a gyümölcsöt bizony, a midőn esszük, nem tudjuk mit ettünk meg, csak erős és íz éreztünk a legtöbb befőzöttből, pedig a befőzött azon czélból készíttük, hogy a gyümölcsidény elmultával is élvezhessük a nemes gyümölcsök kellemes ízét. A tulságos cukor felhasználásával ezen főzől teljesen elvész.

Sem az amerikaiak, sem a francziák, akik pedig elismert inyecek, nem használnak fél annyi cukrot sem befőtjeik készítéséhez, mint mi.

Az eljárás alapját ezen új befőzési módnak is a vegyészeti előhaladása írta elő. — Tudjuk azt, hogy a cukrot a gyümölcshöz azért adjuk, hogy ez konzerválja. Ezt elérhetjük azonban más módon is t. i. párolás útján.

Ugy, mint eddig, az új eljárásnál is, igen megváltoztatjuk a befőzésre használt gyümölcsöt, csupán a legeszebb és legeszebb gyümölcsöt tartva meg erre a célra.

A gyümölcsöt megmosva, üvegekbe, vagy szelencékbe helyezzük és vagy tiszta vizet öntünk rá, vagy pedig oly cukros vizet, a melyben a cukor a gyümölcs súlyának negyed részét teszi, ezután légmentesen záró fedéllel az üveget elzárjuk. Most következik a tulajdonképeni eljárás, t. i. a lepárolás.

Egy tiszta nagy üstbe körülbelül jó tenyérnyi vizet öntünk, erre pedig egy faricsózatot helyezünk oly magasságban a víz fölé, hogy ha felforr, ne érje a rácsra helyezett

üvegeket, vagy szelencéket. Természetesen a rács csak oly ritka lehet, hogy az üvegek keresztül ne essenek annak nyílásain. Ha az egész rács teherakatott üvegekkel, jól befedjük az üstöt. Még nedves pokróczokat is helyeje a tetőjére, hogy mentől kevesebb gőz távolodhassék el az üstből. Erre addig hevítjük az üstben lévő vizet míg a befőzendő gyümölcs 80—90° Celsius el nem ért, mi rendesen 20—30 percig tart. Ezzel a befőzés be van fejezve. Lrssu kihűlésnek adunk helyet és csak akkor, ha már kézzel bátran kiszedhetők az üvegek vagy dobozok, vesszük ki azokat az üstből.

Már a használt magas hőfokból is kitűnik az eljárás tulajdonképeni célja, mely mint tudva van, csak az lehet, hogy a gyümölcsben lévő erjesztő és rothadást előidéző gombák csiráit megsemmisítsük. Ezt pedig csak ily magas hő fok alkalmazása által érhetjük el. Ugyanis 80—90° Celsiusnál már az erjesztő és penész gombák csirái elpusztulnak, miáltal a konzerválandó gyümölcs biztosítva van a későbbi elromlásától.

Az új eljárás másik előnye abban áll, hogy ha nem is tartja meg a gyümölcs: oly szép színt, izre nézve sokkal kellemesebb lesz, mint az, melyhez sok cukor lett használva. Legfőbb előnye pedig az, hogy sokkal olcsóbb és így minden háziasszony az eddigi költségek árán nagyobb készlettel is láthatja el magát. Végre, ami szintén nem megvetendő előny: a férfiak nem fognak annyit zsörtölődni a czukorpaarlás miatt.

Jótekonyság.

A 75 sz. iv. özv. Veress Sándorné gyűjtő 3 frt, Veress Endre 2 frt, Kohlen Vilmosné 5 frt, Gyárfás Albert 1 frt, a 186 sz. iv. Csombar István M. Szokáll 5 frt, a 1288 sz. iv. Mairovitz Adolf H. g. gyűjtése 1 frt 50 kr. az 1271 sz. iv. Reiter Arthur I. g. gyűjtése 13 frt 20 kr, az 1256 sz. iv. Székely Ferencz II. g. gyűjtése 1 frt 90 kr, az 1290 sz. iv. Diószeghy József IV. g. gyűjtése 9 frt, az 1268 sz. iv. Jurás János III. g. gyűjt. 2 frt 70 kr, az 1252 sz. iv. Basa György III. g. gyűjtése 10 frt, az 1263 sz. iv. Balogh Árpád V. g. gyűjtése 4 frt 90 kr, az 1291 sz. iv. Balázs György III. g. gyűjtése 1 frt, 1289 sz. iv. Kálmán János tanárjelölt gyűjtése 7 frt 59 kr, az 1277 sz. iv. Kelemen Dező 4. el. gyűjtése 5 frt 15 kr, az 1279 sz. iv. Fvankl Ervin 4. el. gyűjtése 4 frt 50 kr, az 1227 sz. iv. Gaál Ödön VI. o. gyűjtése 1 frt 45 kr, az 1339 sz. iv. Grósz Ede VII. g. gyűjtése 1 frt 85 kr, az 1245 sz. iv. Somodi István II. g. gyűjtése 10 frt 55 kr, az 1250 sz. iv. Király Sándor V. g. gyűjtése 5 frt 30 krajczár, az 1225 sz. iv. Karácsony Géza IV. g. gyűjtése 5 forint 50 krajczár.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

Apponyi a kormány ellen.

Budapest, aug. 19.

Apponyi Albert gr. levelet írt választóihoz, a melyben többé ő sem tartja vissza méltó elkeseredését és haragját, midőn lépten nyomon a kormányzat romlottságát és erkölcselenségét látja.

Apponyi hangja e levélben éles. Meglátszik, hogy állam férfiu lelke már sejtí azt a veszélyt, melybe Bánffy kormányza ragadja a nemzetet.

Midőn szokatlan élességgel támadja Bánffyt, Erdélyt, a tavalyi választásokat államcsinynek mondja. Az ellenzéki választók — így szól — még most is érzik a hatalom bosszúvágyát.

Apponyi kétségbe vonja a mostani képviselőház többségének erkölcsi lét-jogát.

Deák, Kossuth, Eötvös és Széchenyi ellenében, — Bánffy, Erdély és a többi névtelen hősök a sajtószabadságot fölöslegesnek és károsnak tartják.

Ez oly nevétséges lehetne, ha oly végtelen szomorú nem volna.

Szól a kompromisszumról is és kijelenti, hogy az új 16. §. semmivel sem jobb a réginél, csak zavarosabb az ellenmondásokban és képtelenségekben.

Bánffynak és Erdélynek — kik a kompromisszummal dicsekedtek azt feleli, hogy az ellenzék nem velük, hanem ellenük a szabadsávpárt jelesével csinált kompromisszumot, mivel kikarták kerülni a klotúrt.

Szól azután a tisztai nevelésről, a melylyel bebizonyosodott, hogy a korona nem hisz a kormány hazugságainak.

Hajnaldodik — ugymond Apponyi. — A Bánffy kormányzat a késő órák lomha alvásának lidércnyomása csak, — de a nap emelkedik a láthatáron. Bánffy uralkodásának napjai meg vannak számlálva.

Bombázás mindenütt.

Bpest, aug. 19.

A mai napon Európa több részéből kapott távirataink számtalan bombamerényletről adnak hírt.

Párisi táviratunk jelenti, hogy Faure Felix, Franciaország köztársaság elnöke ellen merényletet követtek el, mely igen komoly volt.

A veszélyes bomba dörrenésétől a közeli épületek ablakai összetörték.

Két póklegény megsebesült.

Konstantinápolyból távirják, hogy a rendőrigazgatóság épülete és az Ottomán banka bombát dobta.

Két nyugateurópai embert elfogtak Konstantinápolyból pár órával később érkezett táviratunk jelenti, hogy az „Ottomán” bank elleni merénylők a „Porta” ellen is merényletet követtek el.

A merénylet a nagyvezérséget a külügyminiszteriummal összekötő folyosón történt. A robbanás bezúzta az ablakokat, több ember megsebesült. Az utca lakossága izgatott.

A porta elleni merényletben két ember halt meg.

Nis mellett a lögyakorlaton — a mint Belgrádból távirják — egy bomba robbant fel.

Négy katona megsebesült.

Perában Galaseraj mellett ugyanazon órában, mikor a konstantinápolyi merénylet történt, szintén bombamerénylet történt.

Két örményt elfogtak.

Anglia nem békül.

Budapest, aug. 19.

Londonból érkezett hírek szerint Anglia kilép az európai koncertből.

Ferdinánd újabb sértése.

Budapest, aug. 19.

Ferdinánd állítólag azért marad Ruszcsukban, hogy ne keljen Szófiában a Ferencz József istentiszteleten részt venni,

A paczkázó állam.

Budapest, aug. 19.

Bulgária egyre paczkázik Ausztria Magyarországgal. Bulgária ügyében a kormány a személyes összekötéseket megszaktítja, azonban az állammal való érintkezést fenntartja.

Kitüntetés.

Budapest, aug. 18.

Mint a „Bud. Tudósító” értesül, ő Felaége Sonnenberg Imre és törvényes utódjainak közgazdasági és különösen kereskedelmi téren szerzett érdemei elismeréséül a magyar nemességét adományozta. Sonnenberg, a ki több kiváló közlekedési és iparvállalat igazgatásában résztvesz egyebek között a budapesti bankegyesület, a győr-, sopron-, ebenfurti vasutársulat, nemkülönben a budapesti lipótvárosi takarékpénztár és az Erzsébet-gőzmalom igazgatósági tagja és a budapesti áru és értéktőzsde tanácsának tagja. Ugyancsak Sonnenberg ur a Schenker és társai bpesti cég élén is áll. A hivatalos lap legközelebbi száma fogja hozni az erre vonatkozó legfelsőbb elhatározást.

Belga király a magyar osz-tálynál.

Brüsszel, aug. 18.

Brüsszelből távirják a „Budapesti Tudósító”-nak: Ő Felaége a belga király ma újból tisztelte meg látogatásával a nemzetközi kiállítás magyar osztályát. A király tisztelesen megmagyaraztatta magának a kereskedelmi társaságnak a magyar kormányhoz való viszonyát és egyáltalán a legélesebb érdeklődést tanúsította minden iránt a mit a magyar osztályában látott és tapasztalt.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

SIMKOVICS J.

VÁLASZUTI DINNYÉSZETÉBŐL

befőzni való

PRESCOTT CANTALOUPE DINNYÉK

kaphatók

Belhid-utca, Hungáriával szemben.

2-10.

